

Determining the personal and organizational barriers in performing research plans from the viewpoint of students of medical sciences in Shahed University

MS. Ghosian Moghadam* F. Shoja Shafiee** A. Davati***

*Assistant Professor, Biochemistry Department, Faculty of Medicine, Shahed University, Tehran, Iran

**Medical student, Faculty of Medicine, Shahed University, Tehran, Iran

***Associate Professor, Health Department, Faculty of Medicine, Shahed University, Tehran, Iran

ABSTRACT:

Background: Motivating student's research and removing the obstacles are the basic steps in establishing an efficient research system.

Objective: The present research has been carried out by aiming at determining the personal and organizational barriers in performing research plans from the viewpoint of students of medical sciences in Shahed University.

Methods: The present study is a cross sectional type by adopting descriptive and analytical aspects which was performed in 2014 among 640 students at Shahed University of Medical Sciences. The data was collected by the author-developed questionnaires that contained three parts; namely, demographic information, personal and organizational barriers. The results were analyzed by Chi-square Test.

Findings: The findings show, the intensified curriculum (2.1) the most important personal obstacle and disregarding students' rights (2.21) and not allocating sufficient budget (2.39) as organizational barriers.

Conclusion: Base on the results, there are personal and organizational obstacles in students' research which could be solved by planning and improving students' capabilities.

Keywords: Personal obstacles, organizational barriers, student's researches

Corresponding Author: F. Shoja Shafiee, Medical student, Faculty of Medicine, Shahed University, Tehran, Iran

Tel: +98-2188963849

Email: shafiee.farzane@yahoo.com

Received: 14 Jan 2015

Accepted: 13 May 2015

تعیین موانع فردی و سازمانی اجرای طرح‌های پژوهشی از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی دانشگاه شاهد

محمدحسن قوسیان مقدم* فرزانه شجاع شفیعی** علی دواتی***

*استادیار، گروه بیوشیمی، دانشکده پزشکی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران

**دانشجوی پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران

***دانشیار، معاون آموزشی، گروه بهداشت، دانشکده پزشکی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران

تاریخ دریافت: ۹۳/۱۰/۲۴ تاریخ پذیرش: ۹۳/۲/۲۳

آدرس نویسنده مسئول: تهران، دانشکده پزشکی دانشگاه شاهد، تلفن: ۰۲۱۸۸۹۶۳۸۴۹

Email: shafiee.farzane@yahoo.com

چکیده:

زمینه: تقویت انگیزه‌ی دانشجویان به انجام پژوهش و رفع موانع از گام‌های اساسی ایجاد یک نظام تحقیقاتی کارآمد می‌باشد.

هدف: تحقیق حاضر با هدف تعیین موانع فردی و سازمانی اجرای طرح‌های پژوهشی از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی دانشگاه شاهد انجام پذیرفت.

روش‌ها: این مطالعه مقطعی با جنبه‌های توصیفی و تحلیلی در سال ۱۳۹۳ بین ۶۴۰ نفر از دانشجویان علوم پزشکی شاهد انجام شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته حاوی سه بخش اطلاعات دموگرافیک، موانع شخصی و موانع سازمانی و براساس مقیاس ۵ درجه لیکرت تنظیم شده بود. نتایج با آزمون کای اسکور مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: یافته‌ها در بحث موانع فردی، فشردگی واحدهای درسی (با میانگین ۲/۱۰) و در بحث موانع سازمانی عدم رعایت حقوق دانشجویان (با میانگین ۲/۲۱) و عدم تخصیص بودجه کافی (با میانگین ۲/۳۹) را از جمله مهم‌ترین موانع نشان دادند.

نتیجه‌گیری: با برنامه‌ریزی دقیق و افزایش توانمندی دانشجویان موانع فردی و سازمانی در انجام تحقیقات دانشجویی قابل حل می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: موانع فردی، موانع سازمانی، تحقیقات دانشجویی

شیوه‌ی استناد به مقاله:

Ghosian Moghadam MS, Shoja Shafiee F, Davati A. Determining the personal and organizational barriers in performing research plans from the viewpoint of students of medical sciences in Shahed University. The Journal of Medical Education and Development, 2015; 7(1): 37-43

مقدمه:

توسعه‌ی علمی در هر کشور تولید مقالات پژوهشی می‌باشد.^(۱)

دانشگاه‌ها بیشترین ظرفیت‌های فکری و معنوی را در اختیار داشته و مهم‌ترین محل تولید علم محسوب می‌شود و از این رو از مهم‌ترین اقدامات مؤثر در پیشرفت همه جانبه جامعه سازماندهی به تحقیقات دانشگاهی می‌باشد.^(۲) تقویت انگیزه دانشجویان و اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها نسبت به انجام پژوهش، تهیه‌ی ابزار لازم و رفع موانع پژوهش از گام‌های اساسی در ایجاد یک نظام تحقیقاتی کارآمد می‌باشد.^(۳-۴) دانشگاه‌های علوم پزشکی دارای

بحث پیرامون تحقیق و توسعه در هر جامعه جنبه حیاتی دارد. هر ملتی برای همگامی با دیگر ملت‌ها در صحنه جهانی و برای رسیدن به آرمان‌هایش نیاز به بازوی قدرتمند توسعه یافتگی دارد و پژوهش در حوزه‌های گوناگون تنها راه تحقق این امر می‌باشد. تعداد مقالات چاپ شده، تعداد کتب تألیفی، تعداد مراکز تحقیقاتی، تعداد نیروهای محقق و وضعیت تخصیص اعتبار به امر پژوهش از جمله شاخص‌های مورد استفاده جهت سنجش وضعیت پژوهش در کشورها می‌باشد. از مهم‌ترین شاخص‌های

سازمانی اجرای طرح‌های پژوهشی از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی دانشگاه شاهد انجام گرفت.

روش‌ها:

این مطالعه مقطعی با جنبه‌های توصیفی و تحلیلی در سال ۱۳۹۳ شمسی انجام گرفت. جامعه‌ی پژوهشی شامل ۶۴۰ نفر واجد شرایط شامل دانشجویان علوم پزشکی دانشگاه شاهد (شامل سه دانشکده پزشکی، دندانپزشکی و پرستاری) بودند که ۳ ترم یا بیشتر در این دانشگاه تحصیل کرده بودند. دانشجویان ترم ۲ و ۱ برای دست‌یابی به نتایج صحیح‌تر از مطالعه حذف شدند. تعداد نمونه با استفاده از جدول مورگان ۲۶۰ نفر محاسبه شد. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسش‌نامه محقق ساخته حاوی ۳ بخش اطلاعات دموگرافی (جنسیت، رشته تحصیلی، معدل، وضعیت تأهل، سابقه انجام پژوهش و سابقه شرکت در کارگاه‌های پژوهشی)، موانع شخصی (۱۱ سؤال) و موانع سازمانی (۱۳ سؤال) بود. سؤالات دو قسمت اخیر با استفاده از منابع معتبر علمی تهیه و براساس مقیاس ۵ درجه لیکرت تنظیم شده بود. جهت کسب روایی محتوایی پرسش‌نامه از نظرات کارشناسان و اعضای هیأت علمی دانشگاه استفاده شد و برای تعیین پایایی ابزار نیز از ضریب آلفا یک کرونباخ استفاده شد. تعداد ۲۰ عدد پرسش‌نامه در مقیاس پایلوت توسط دانشجویان تکمیل گردید که پس از بررسی عدد ۰/۸۷ به دست آمد. پرسش‌نامه به روش غیرتصادفی در اختیار دانشجویان قرار داده شد و پس از کسب رضایت آگاهانه افراد جهت شرکت در پژوهش نظرات دانشجویان در مورد موانع پژوهشی با استفاده از پاسخگویی به پرسش‌نامه جمع‌آوری گردید. به گزینه‌های کاملاً موافق عدد ۱، به گزینه‌ی موافق عدد ۲ و به همین ترتیب به گزینه‌ی کاملاً مخالف عدد ۵ تعلق گرفت و امتیازات نهایی هر یک از سؤالات با جمع عدد متناسب گزینه‌های انتخابی در افراد محاسبه شد. در این صورت عدد بیشتر به معنی مخالفت بیشتر بود. کلیه محاسبات با

نقش برجسته‌ای در زمینه‌ی شناسایی مشکلات و مسائل آموزشی و پژوهشی، بهداشتی و ارائه‌ی راه حل جهت رفع مشکلات مربوط به سلامت جامعه می‌باشند از این رو پژوهش در دانشگاه‌های علوم پزشکی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.^(۵)

متأسفانه در حال حاضر برنامه‌ریزان، توان دانشجویان در امر پژوهش را کمتر مورد توجه قرار داده و در فضای دانشگاهی امروز بیشترین تمرکز بر وظایف آموزشی دانشجویان می‌باشد. این در حالی است که دانشجویان رکن اصلی و موتور محرکه تحقیق در دانشگاه‌ها بوده و اساتید نیز نقش محوری در ترغیب دانشجویان به انجام تحقیقات دانشجویی دارند. بر اساس تحقیقات حدود ۷۳ درصد دانشجویان نقش اساتید در ایجاد انگیزه برای انجام تحقیقات دانشجویی را ارزشمند ذکر نموده‌اند. در حالی که اساتید دانشگاه‌های علوم پزشکی با توجه به وجود مشکلاتی از قبیل تراکم واحدهای آموزشی، انجام امور درمانی و داشتن فعالیت‌های اجرایی و مدیریتی، تمایل زیادی به هدایت تحقیقات دانشجویی خارج از پایان‌نامه‌ها نشان نمی‌دهند.^(۶)

نتایج تحقیقات انجام شده در ایران عواملی هم‌چون ضعف ارتباط لازم بین دانشگاه با مراکز تحقیقاتی، نبود فهرست مشخصی از اولویت‌های پژوهشی، فقدان بانک اطلاعاتی داخلی مربوط به پژوهش‌های انجام گرفته یا در حال اجرا، اعمال سلیقه‌های شخصی در ارزیابی طرح‌ها و مقاله‌ها، کمبود لوازم و امکانات مورد نیاز تحقیق و مشکل بودن تهیه آن‌ها را از موانع انجام تحقیقات دانشجویی نشان داده‌اند.^(۷)

جهت نیل به اهداف و بهبود روش‌ها و افزایش بازدهی و اخذ تصمیم مناسب باید نارسایی‌های موجود شناخته شده و اطلاعات لازم در اختیار تصمیم‌گیرندگان و برنامه‌ریزان قرار گیرد.^(۸) با توجه به اهمیت نظر دانشجویان در رابطه با عوامل بازدارنده تحقیقات و جهت شناسایی عوامل مؤثر در ایجاد انگیزش، این پژوهش با هدف تعیین موانع فردی و

و ۶۹ درصد از شرکت‌کنندگان نیز در هیچ کارگاه آموزشی شرکت نکرده بودند.

مهم‌ترین موانع فردی عدم انجام پژوهش به ترتیب شامل فشردگی واحدهای درسی (با میانگین $2/10 \pm 0/752$)، ضعف در نگارش پروپوزال (با میانگین $2/33 \pm 0/931$)، عدم تسلط بر کار آماری (با میانگین $2/38 \pm 0/978$)، بی‌انگیزگی به انجام پژوهش (با میانگین $2/39 \pm 0/843$)، ضعف در نگارش مقاله علمی (با میانگین $2/51 \pm 1/058$) و کم‌اهمیت‌ترین علل نیز به ترتیب شامل وضعیت نامناسب اقتصادی (با میانگین $2/99 \pm 0/904$) و مشغولیت خانوادگی (با میانگین $2/85 \pm 0/931$) و عدم تسلط به زبان انگلیسی (با میانگین $2/83 \pm 1/005$) بوده‌اند، که در جدول شماره ۱ مشخص شده است.

استفاده از نرم افزار SPSS ۱۹ با انجام شد و با استفاده از روش کای اسکوئر مورد تحلیل قرار گرفت و سطح معنی‌داری ($P < 0/05$) در نظر گرفته شد.

یافته‌ها:

بر اساس ۲۶۸ پرسش‌نامه جمع‌آوری شده ۱۲۷ (۴۷/۴ درصد) نفر از شرکت‌کنندگان مرد و ۱۴۱ (۵۲/۶ درصد) نفر زن بوده‌اند، ۲۲۸ (۸۵/۱ درصد) نفر مجرد، ۱۴۸ (۵۵/۲ درصد) از دانشکده پزشکی، ۴۸ (۱۷/۹ درصد) نفر از دانشکده دندان‌پزشکی و ۷۹ (۲۶/۹ درصد) نفر از دانشکده پرستاری بودند، ۴۲/۲ درصد از شرکت‌کنندگان حداقل ۷ ترم یا بیشتر گذرانده بودند و از لحاظ معدل تحصیلی ۶۷/۵ درصد از شرکت‌کنندگان در بازه ۱۷-۱۴ قرار داشتند، ۸۵ درصد از شرکت‌کنندگان سابقه انجام کار پژوهشی نداشته

جدول ۱. توزیع فراوانی دیدگاه دانشجویان در رابطه با موانع فردی انجام پژوهش

موانع موجود در حیطه فردی	کاملاً موافق تعداد (درصد)	موافق تعداد (درصد)	نظری ندارم تعداد (درصد)	مخالف تعداد (درصد)	کاملاً مخالف تعداد (درصد)	میانگین و انحراف معیار
فشرده‌گی واحدهای درسی	۴۸ (۱۷/۹)	۱۵۹ (۵۹/۳)	۴۶ (۱۷/۲)	۱۵ (۵/۵)	۰	$2/10 \pm 0/752$
بی‌انگیزگی به انجام پژوهش	۴۲ (۱۵/۷)	۱۰۰ (۳۷/۳)	۱۰۵ (۳۹/۲)	۲۱ (۷/۸)	۰	$2/39 \pm 0/843$
ضعف در تسلط بر نگارش پروپوزال	۵۶ (۲۰/۹)	۹۷ (۳۶/۲)	۸۵ (۳۱/۷)	۳۰ (۱۱/۷)	۰	$2/33 \pm 0/931$
عدم تسلط بر ارائه گزارش کار	۴۳ (۱۶/۰)	۸۹ (۳۳/۲)	۹۰ (۳۳/۶)	۴۲ (۱۵/۷)	۴ (۱/۵)	$2/53 \pm 0/988$
ضعف در نگارش مقاله علمی	۵۰ (۱۸/۷)	۹۴ (۳۵/۱)	۶۴ (۲۳/۹)	۵۷ (۲۱/۲)	۳ (۱/۱)	$2/51 \pm 1/058$
عدم تسلط بر کار آماری	۶۰ (۲۲/۴)	۸۱ (۳۰/۲)	۹۱ (۳۴/۰)	۳۶ (۱۳/۴)	۰	$2/38 \pm 0/978$
ضعف در استفاده از بانک‌های الکترونیکی	۱۸ (۶/۷)	۱۰۷ (۳۹/۹)	۷۹ (۲۹/۵)	۶۰ (۲۲/۴)	۴ (۱/۵)	$2/72 \pm 0/936$
ضعف در آشنایی با کتابخانه دیجیتال	۲۱ (۷/۸)	۹۷ (۳۶/۲)	۸۲ (۳۰/۶)	۶۷ (۲۵/۰)	۱ (۰/۴)	$2/74 \pm 0/936$
عدم تسلط به زبان انگلیسی	۲۳ (۸/۶)	۸۶ (۳۲/۱)	۷۸ (۲۹/۱)	۷۵ (۲۸/۰)	۶ (۲/۲)	$2/83 \pm 1/005$
وضعیت نامناسب اقتصادی	۱۰ (۳/۷)	۷۰ (۲۶/۱)	۱۱۰ (۴۱/۱)	۶۸ (۲۵/۴)	۱۰ (۳/۷)	$2/99 \pm 0/904$
مشغولیت خانوادگی	۱۲ (۴/۵)	۹۶ (۳۵/۸)	۸۵ (۳۱/۸)	۶۹ (۲۵/۷)	۶ (۲/۲)	$2/85 \pm 0/931$

نبودن نیروهای مشاوره‌ای (با میانگین $۲/۴۵ \pm ۰/۱۸۳$) و کم‌اهمیت‌ترین عوامل به ترتیب شامل عدم ارائه‌ی واحد روش تحقیق در دوره‌ی علوم پایه (با میانگین $۲/۹ \pm ۱/۰۵۵$)، اجباری نبودن انجام پژوهش (با میانگین $۲/۸۴ \pm ۱/۰۴۶$) و عدم تناسب موضوعات مورد پژوهش با سطح علمی دانشجویان (با میانگین $۲/۶۰ \pm ۰/۹۹۹$) بوده‌اند. موارد مذکور در جدول شماره ۲ آورده شده است.

در بخش عوامل بازدارنده‌ی سازمانی انجام پژوهش، مهم‌ترین عوامل از دید دانشجویان شامل عدم رعایت حقوق دانشجویان از سوی اساتید (با میانگین $۰/۸۴۷$)، عدم تخصیص بودجه کافی جهت انجام تحقیق (با میانگین $۲/۲۱ \pm ۰/۹۰۳$)، عدم دسترسی به منبع کسب اطلاعات (با میانگین $۲/۵۳ \pm ۰/۸۵۶$)، مقررات سخت-گیرانه اداری (با میانگین $۲/۴۳ \pm ۰/۹۱۵$)، در دسترس

جدول ۲. توزیع فراوانی دیدگاه دانشجویان در رابطه با موانع سازمانی انجام پژوهش

موانع سازمانی	کاملاً موافق تعداد (درصد)	موافق تعداد (درصد)	نظری ندارم تعداد (درصد)	مخالف تعداد (درصد)	کاملاً مخالف تعداد (درصد)	میانگین و انحراف معیار
عدم دسترسی به منبع کسب اطلاعات	۲۳ (۸/۵)	۱۵۰ (۵۶/۰)	۵۳ (۱۹/۸)	۴۲ (۱۵/۷)	۰	$۲/۴۳ \pm ۰/۸۵۶$
در دسترس نبودن نیروهای مشاوره‌ای	۲۵ (۱۳/۱)	۱۰۲ (۳۸/۱)	۱۰۷ (۳۹/۸)	۲۴ (۹/۰)	۰	$۲/۴۵ \pm ۰/۸۳۱$
کمبود امکانات و تجهیزات	۳۵ (۱۳/۱)	۱۰۵ (۳۹/۲)	۹۶ (۳۸/۵)	۳۲ (۱۱/۹)	۰	$۲/۴۷ \pm ۰/۸۶۷$
عدم تخصیص بودجه کافی جهت انجام تحقیق	۴۶ (۱۷/۲)	۹۴ (۳۵/۱)	۱۰۱ (۳۷/۷)	۲۵ (۹/۳)	۲ (۰/۷)	$۲/۳۹ \pm ۰/۹۰۳$
مقررات سخت گیرانه اداری	۴۹ (۱۸/۳)	۸۶ (۳۲/۱)	۱۰۳ (۳۸/۴)	۳۰ (۱۱/۲)	۰	$۲/۴۳ \pm ۰/۹۱۵$
عدم همکاری اساتید و سازمان‌ها	۲۴ (۹/۰)	۱۱۳ (۴۲/۱)	۸۳ (۳۱/۰)	۴۸ (۱۷/۹)	۰	$۲/۵۸ \pm ۰/۸۵۵$
عدم استفاده از نتایج پژوهشی	۳۹ (۱۴/۵)	۹۲ (۳۴/۳)	۱۰۱ (۳۷/۷)	۳۵ (۱۳/۱)	۱ (۰/۴)	$۲/۵ \pm ۰/۹۱$
عدم تناسب موضوعات مورد پژوهش یا سطح علمی دانشجو	۳۷ (۱۳/۸)	۹۴ (۳۵/۱)	۸۱ (۳۰/۲)	۵۲ (۱۹/۴)	۴ (۱/۵)	$۲/۶ \pm ۰/۹۹۹$
عدم ایجاد انگیزه از طرف مسئولین و اساتید	۳۴ (۱۲/۶)	۹۵ (۳۵/۴)	۱۰۱ (۳۷/۷)	۲۸ (۱۰/۴)	۱۰ (۳/۷)	$۲/۵۷ \pm ۰/۹۶۷$
اجباری نبودن پژوهش در برنامه‌های آموزشی	۱۸ (۶/۷)	۹۸ (۳۶/۶)	۸۰ (۲۹/۹)	۵۳ (۱۹/۸)	۱۹ (۷/۲)	$۲/۸۴ \pm ۱/۰۴۶$
عدم آرایه واحد روش تحقیق در دوره علوم پایه	۲۰ (۷/۵)	۸۶ (۳۲/۱)	۸۲ (۳۰/۶)	۶۲ (۲۳/۱)	۱۸ (۶/۷)	$۲/۹ \pm ۱/۰۰۵$
جایگاه برتر فعالیت‌های بالینی نسبت به فعالیت‌های پژوهشی	۴۵ (۱۶/۸)	۸۳ (۳۱/۰)	۱۱۵ (۴۲/۸)	۲۴ (۹/۰)	۱ (۰/۴)	$۲/۴۵ \pm ۰/۸۸۸$
عدم رعایت حقوق دانشجویان از سوی هیأت علمی	۵۷ (۲۱/۳)	۱۱۶ (۴۳/۳)	۷۸ (۲۹/۱)	۱۷ (۶/۳)	۰	$۲/۲۱ \pm ۰/۸۴۷$

بر اساس تحلیل‌های انجام گرفته جهت بررسی رابطه‌ی عوامل دموگرافیک و سابقه‌ی پژوهش، مابین سابقه‌ی پژوهش با جنسیت و رشته تحصیلی ارتباط معنادار وجود نداشت اما با تأهل، ترم تحصیلی، معدل و سابقه‌ی شرکت در کارگاه‌های پژوهشی ارتباط معنادار وجود دارد ($P < 0/05$) به صورتی که افراد متأهل، ترم تحصیلی بالاتر، معدل بالاتر و افراد با سابقه شرکت در کارگاه‌های پژوهشی بیشتر سابقه پژوهش داشته‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری:

بر اساس نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر حدود ۸۵ درصد شرکت کنندگان هیچ‌گونه سابقه انجام فعالیت پژوهشی در دانشگاه را نداشته‌اند در حالی که توسعه تحقیقات دانشجویی در دانشگاه نیازمند تلاش جدی دانشجویان می‌باشد. تلاش برای ایجاد انگیزه و تسهیل ورود دانشجویان به کارهای پژوهشی ضرورت انجام تحقیقاتی از این قبیل را در دانشگاه‌ها دو چندان می‌نماید. فشردگی واحدهای درسی و کمبود وقت به عنوان مهم‌ترین موانع فردی در بین دانشجویان مطرح می‌باشد. این موانع در تحقیقات پورناصری، چنگیزی آشتیانی و ثناگو^(۴،۹،۱۰) نیز به عنوان یکی از معضلات انجام پژوهش‌های دانشجویی ارزیابی گردیده است. البته در تحقیق نیک روز و همکاران^(۸) کمبود وقت و زمان کم‌ترین فراوانی‌ها را در حیطه فردی به خود اختصاص داده است. اگر چه از دیدگاه دانشجویان فشردگی واحدهای درسی یکی از موانع تحقیق به شمار آمده است، در مقایسه سابقه پژوهش و معدل، نتایج نشان می‌دهد که با افزایش معدل درصد مشارکت دانشجویان در کار پژوهشی افزایش یافته است.

عدم مهارت دانشجویان در فعالیت‌های پژوهشی از قبیل ضعف در نگارش پروپوزال و مقاله علمی و عدم تسلط بر کار آماری از دیگر موانع فردی در نظر سنجی دانشجویان بوده که در تحقیقات عنبری، نیک روز و

ثناگو^(۶،۸،۱۰) نیز نداشتن اطلاعات پایه تحقیق از موانع فردی انجام تحقیقات دانشجویی بیان گردیده است. با توجه به ضرورت انجام فعالیت‌های پژوهشی دانشجویان به نظر می‌رسد در نظر گرفتن کارگاه‌های پژوهشی نظیر آشنایی با روش تحقیق، مقاله نویسی و انجام کار پژوهشی در دوران دانشجویی می‌تواند مهارت علمی دانشجویان را در انجام کار تحقیقاتی افزایش دهد. اگر چه تعداد کمتری از دانشجویان شرکت کننده در این پژوهش (۳۰ درصد) سابقه شرکت در کارگاه پژوهشی را داشته‌اند ولی شرکت در این کارگاه‌ها مطمئناً با سابقه پژوهش ارتباط داشته‌است. عدم انگیزه در انجام پژوهش به عنوان چهارمین مانع فردی بیان گردیده که این مورد در تحقیق عنبری^(۶) نیز مورد توجه قرار گرفته به نظر می‌رسد در نظر گرفتن امتیازات آموزشی به دانشجویان محقق می‌تواند سبب ایجاد انگیزه در دانشجویان جهت انجام پژوهش گردد.

نقش اساتید در انجام پژوهش دانشجویی شامل ایجاد انگیزه، جلب همکاری سازمان‌ها و رعایت حقوق دانشجویان می‌باشد در تحقیق حاضر عدم رعایت حقوق دانشجویی به عنوان مهم‌ترین مانع بازدارنده سازمانی و عدم ایجاد انگیزه از سوی اساتید و عدم همکاری اساتید و سازمان‌ها جزو کم اهمیت‌ترین موانع شناخته شده‌اند. با توجه به این که در اطلاعات دموگرافیک ۸۵ درصد از دانشجویان شرکت کننده در تحقیق سابقه‌ی انجام پژوهش را نداشته‌اند، وجود این نگرش که حقوق دانشجویی مورد توجه قرار نمی‌گیرد قابل تأمل و چاره‌جویی می‌باشد.

عدم تخصیص بودجه کافی جهت پژوهش و مقررات سخت‌گیرانه اداری و کمبود نیروی مشاوره‌ای به عنوان دیگر موانع سازمانی با اهمیت مطرح گردید که با تحقیقات ظهور و سبزواری^(۱۱) هم‌خوانی داشته از این رو به نظر می‌رسد تدوین دستورالعمل‌های خاص برای تخصیص بودجه به تحقیقات دانشجویی و تعیین مشاوران آگاه در زمینه مسائل پژوهشی می‌تواند در تسهیل فعالیت‌های پژوهشی دانشجویی مؤثر واقع گردد.

9th National Conference on Medical Education; 2008 March 4-6; Yazd: Yazd University of Medical sciences; 2008: 143. [In Persian]

5. Salemsafi R, Ashrafrezaei N, Moshiri Z, Shaykhi N, Baniadam. Study of views of faculty members about research barriers in Urmea University of medical sciences. Journal of faculty Nursing and Midwifery of Urmea University, 2009; 7(3): 142-150. [In Persian]

6. Anbari Z, Jadidi R. Comparing of Barriers to Research Activities among Students of Arak University of Medical Sciences, and Appropriate Strategies for Student Research Management. Iranian Journal of Medical Education, 2013; 13 (5): 435-448. [In Persian]

7. Alaei M, Azimi A. study of student attitudes toward research in Eilam University of medical sciences. Journal of Eilam University of medical sciences, 2004; 12(42-43): 39-42. [In Persian]

8. Nikrooz L, Rouzitalab M, Rayegan Shirazi A, Naghizadeh M, Taghavi F. Student Research Projects Inhibiting Factors from the Students Perspective. Journal of Fasa University of Medical Sciences, 2012; 2 (2): 113-119. [In Persian]

9. Changizi Ashtyani S, Shamsi M. comparison of barrier to research activities from the point of view of normal and talented at Arak University of medical science. Educational research in medical sciences, 2012; 1(1): 26-31. [In Persian]

10. Joibari L, Sousefpour M, Sanagoo A. A mechanism for increasing the performance of medical student. Journal of Qualitative Research in Health Science, 2012; 1(1): 59-69. [In Persian]

11. Zohour AR, Fekri AR. Research barriers: a study of academic staff of Iran University of Medical Sciences. Journal Payesh, 2002; 2(2): 113-120. [In Persian]

در نهایت با بررسی نتایج مطالعه حاضر و مقایسه با سایر مقالات انجام گرفته عدم توجه به تحقیقات دانشجویی چه از نظر رعایت حقوق فردی و چه از نظر حجم بالای واحدهای درسی سبب آسیب به امر پژوهش در دوران دانشجویی می‌گردد و این در حالی است که در صورت عدم انجام پژوهش در این مقطع انجام آن برای نخستین بار در مراحل بعد دشوارتر بوده و هم‌چنین به علت اضافه شدن محدودیت‌های زمانی و مالی بیشتر در سایر مقاطع انجام آن در مقاطع دیگر بعیدتر به نظر می‌رسد. لذا تلاش جهت رفع موانع و حمایت از حقوق دانشجو جهت توسعه و شتاب بیشتر در امر پژوهش امری ضروری به نظر می‌رسد.

تشکر و قدردانی:

بدینوسیله مراتب قدردانی و سپاس خود را از کلیه کسانی که در نگارش این مقاله ما را یاری کرده‌اند اعلام می‌داریم.

منابع:

1. Farmanbar R, Asgari F. Study of Constraining Factors of Research from the Viewpoint of Faculty Members in Guilan University of Medical Sciences. Journal of Guilan University of medical Sciences, 2005; 14(54): 84-91. [In Persian]
2. Sabouri AA. A review of science production in 2003. Rahyaft, 2005; (31): 20-3. [In Persian]
3. Kianpur M, Zeyari B, Arta S & et al. Survey of research problems from the viewpoints of managers, scientific staffs and research experts in Isfahan University of Medical sciences. Iranian Journal of Nursing & Midwifery research, 2005; 10(3): 23-26. [In Persian]
4. Poornasari Sh, Mohamadi MA, Mozafari N & et al. The views faculty & students about Barriers Research in Ardebil University of Medical sciences in 2006. Proceeding of the